

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»
ФАХОВИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ КОЛЕДЖ
Циклова комісія загальнофармацевтичних дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор коледжу
Наталія ТВЕРДОХЛІБ
29 08 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЕКОНОМІКА У ФАРМАЦІЇ**

Галузь знань _____ 22 Охорона здоров'я
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність _____ 226 Фармація, промислова фармація
(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма (для обов'язкових дисциплін) Фармація, промислова фармація
(назва освітньої програми)

Освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр

Робоча програма з навчальної дисципліни «Організація та економіка у фармації» для здобувачів фахової передвищої освіти освітньої програми «Фармація, промислова фармація» спеціальності 226 Фармація, промислова фармація

Розробник: ДОЛГА Валентина, к.е.н., викладач вищої категорії

підпис

Валентина ДОЛГА

Робочу програму погоджено:

Гарант освітньої програми «Фармація, промислова фармація»

підпис

Євген КАРПУН

Робочу програму розглянуто та схвалено на засіданні циклової методичної комісії загальнофармацевтичних дисциплін

Протокол від "28" 08 2025 року № 1

Голова циклової комісії Тетяна ШИЛЕНКО

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	очна (денна)	заочна
Вид дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова	обов'язкова
Мова викладання	українська	українська
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС / годинах	7 кредитів/ 210 год	7 кредитів/ 210 год
Курс	на основі БЗСО: 3 на основі ПЗСО: 2	на основі БЗСО: 3 на основі ПЗСО: 2,3
Семестр	на основі БЗСО: 5, 6 на основі ПЗСО: 3, 4	на основі БЗСО: 5, 6 на основі ПЗСО: 3, 4,5
Кількість змістових модулів	7	7
Обсяг кредитів із розподілом за семестрами	7	7
Обсяг годин, у тому числі:		
-Аудиторні	102	20
- Лекційні	30	12
- Семінарські/практичні	78	8
- Лабораторні	-	-
Самостійна робота у т.ч. Індивідуальні завдання (вказати форму), год	108	190
Форма семестрового контролю	залік, екзамен	залік, екзамен

2. Мета й завдання навчальної дисципліни

Мета: вивчення дисципліни «Організація та економіка у фармації» передбачає підготовку студентів до практичної роботи в аптечних підприємствах різних видів та форм власності, до виконання функціональних обов'язків на посадах, які можуть займати фармацевти за умови реформування системи охорони здоров'я та наближення її до європейських стандартів.

Завдання дисципліни:

- формування у студентів правильного мислення в даній області знань;
- глибоке знання нормативних та законодавчих актів, що регламентують фармацевтичну діяльність, особливості підприємницької діяльності у фармацевтичній сфері;
- базові знання з основ економіки, обліку та звітності;
- здатність використовувати знання в постачанні аптечних закладів лікарськими засобами та виробами медичного призначення;

- здатність використовувати знання для забезпечення умов зберігання лікарських засобів, лікарської рослинної сировини та виробів медичного призначення;
- знання основних пріоритетів формування національної політики щодо забезпечення лікарськими засобами населення України.

3. Компетентності та результати навчання за освітньою програмою

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- основні етапи розвитку історії розвитку фармації;
- принципи фармацевтичної етики та деонтології;
- основні нормативні документи з питань охорони здоров'я, функціонування аптечних (фармацевтичних) підприємств різних форм власності і господарювання;
- організацію діяльності аптечних закладів;
- порядок постачання аптечних установ;
- особливості забезпечення населення лікарськими засобами в сучасних умовах;
- правила виписування та порядок приймання рецептів;
- правила відпуску лікарських засобів з аптек;
- порядок здійснення контролю якості лікарських засобів в Україні;
- основні принципи організації системи фармацевтичної інформації;
- основні поняття фармакоеконіміки;
- порядок здійснення внутрішньогосподарського обліку та звітності;
- порядок проведення інвентаризації;
- порядок нарахування заробітної плати;
- сутність основних економічних показників торгівельної діяльності аптеки.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані компетентності:

Інтегральна компетентність	Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання в медичній галузі або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідної науки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; відповідальність за результати своєї діяльності; здійснення контролю інших осіб у визначених ситуаціях.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК 3. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.</p> <p>ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p>

	<p>ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК 9. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких проявів недоброчесності.</p>
<p>Спеціальні (фахові) компетентності (СК)</p>	<p>СК 1. Здатність до застосування професійних стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці.</p> <p>СК 3. Здатність до самоменеджменту у професійній медичній діяльності.</p> <p>СК 4. Здатність до співпраці з пацієнтом, його оточенням, з іншими медичними й соціальними працівниками на засадах сімейно-орієнтованого підходу, враховуючи особливості здоров'я чи перенесені хвороби та фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля, здійснювати санітарно-просвітницьку роботу.</p> <p>СК 5. Здатність до динамічної адаптації та саморегуляції у важких життєвих і професійних ситуаціях з урахуванням механізму управління власними емоційною, мотиваційно-вольовою, когнітивною сферами.</p> <p>СК 6. Здатність до роботи в мультидисциплінарній команді при здійсненні професійної діяльності, для ефективного надання допомоги пацієнту протягом життя, з урахуванням усіх його проблем зі здоров'ям.</p> <p>СК 8. Здатність до використання інформаційного простору та сучасних цифрових технологій в професійній медичній діяльності.</p> <p>СК 9. Здатність до використання сукупностей професійних навичок (умінь) при підготовці та проведенні діагностичних досліджень та застосуванні дезінфікуючих і лікарських засобів у професійній діяльності.</p> <p>СК 10. Здатність до забезпечення безпеки пацієнта, дотримання принципів інфекційної та особистої безпеки, збереження здоров'я у процесі здійснення догляду, виконання маніпуляцій, процедур, при переміщенні та транспортуванні пацієнта, наданні екстреної медичної допомоги.</p> <p>СК 11. Здатність до застосування сукупностей втручань та дій для забезпечення пацієнту гідного ставлення, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки.</p> <p>СК 12. Здатність до безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я (освіта впродовж життя).</p> <p>СК 13. Здатність до використання професійно профільованих знань, умінь та навичок для здійснення санітарно-гігієнічних і лабораторних досліджень, протиепідемічних та дезінфекційних заходів.</p> <p>СК 14. Здатність до дотримання принципів медичної етики та деонтології.</p> <p>СК 15. Здатність до здійснення профілактичних втручань, спрямованих на зменшення інфекційних захворювань серед дорослого та дитячого населення, зокрема вакцинацію згідно з календарем профілактичних щеплень та екстрену імунoproфілактику, включаючи її популяризацію</p>

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Тема 1. Організаційна структура та регламентація діяльності аптечних закладів. Охорона праці та вимоги до санітарії при роботі в аптечних закладах.

Історія розвитку фармації. Міжнародні стандарти регулювання різних видів фармацевтичної діяльності (GPP — належна фармацевтична практика). Законодавчі акти України, які регламентують фармацевтичну діяльність у галузі забезпечення лікарськими засобами населення. Фармацевтична етика і деонтологія. Державна політика і регулювання у сфері лікарського забезпечення.

Здобувачі освіти повинні:

знати основні етапи історії розвитку фармації та внесок видатних вчених у становлення галузі; склад та ієрархію законодавчих актів України, що регламентують фармацевтичну діяльність (Закони України, Постанови КМУ, Накази МОЗ); принципи та вимоги міжнародного стандарту GPP (Належна фармацевтична практика) та його роль у забезпеченні якості фармацевтичної допомоги; організаційну структуру аптечних закладів різних типів та вимоги до їхніх приміщень і обладнання; уміти використовувати нормативно-правову базу для вирішення професійних завдань та перевіряти актуальність законодавчих актів; розробляти та аналізувати організаційну структуру аптеки залежно від обсягу її діяльності; застосовувати принципи GPP при обслуговуванні пацієнтів; дотримуватися етичних норм під час професійної комунікації у системі «провізор — хворий», «провізор — лікар» та «провізор — колега»; аналізувати вплив державних програм (наприклад, «Доступні ліки») на рівень забезпечення населення препаратами.

Тема 2. Організація діяльності аптек. Вступний інструктаж з охорони праці.

Аптека як заклад охорони здоров'я, торгово-виробниче підприємство та суб'єкт підприємницької діяльності, її завдання та функції. Типи та види аптек. Спеціалізація аптечних закладів. Організаційна структура аптеки. Вимоги до розміщення та складу приміщень аптеки. Санітарні вимоги до прибирання приміщень аптеки. Вимоги до техніки безпеки й особистої гігієни персоналу при роботі в аптеках. Штат аптеки. Матеріальна відповідальність аптечних працівників, її юридична основа та документальне оформлення. Вступний інструктаж з охорони праці.

Здобувачі освіти повинні:

знати правовий статус аптеки як закладу охорони здоров'я та суб'єкта підприємницької діяльності; класифікацію аптек за типами, видами та формами власності; основні завдання та соціально-економічні функції аптечних закладів; організаційну структуру аптеки та функціональне призначення її підрозділів; нормативні вимоги до розміщення аптек та обов'язковий склад приміщень згідно з Ліцензійними умовами; уміти визначати оптимальний тип та спеціалізацію аптечного закладу залежно від потреб регіону; забезпечувати безпечні умови праці та контролювати дотримання правил внутрішнього розпорядку персоналом аптеки.

Тема 3. Організація роботи аптеки з рецептурою. Правила виписування рецептів. Рецептурно-виробничий відділ, його завдання та функції. Штат відділу. Оснащення приміщення та робочого місця для приймання рецептів та відпуску лікарських засобів. Рецепт та його значення в сучасних умовах. Структура рецепта. Законодавчі акти, що регламентують рецептурний відпуск. Загальні правила виписування рецептів. Форми рецептурних бланків та їх оформлення. Загальний порядок приймання рецептів. Порядок відпуску лікарських засобів по рецептам з аптек та їх структурних підрозділів. Термін зберігання рецептів в аптеці.

Здобувачі освіти повинні:

знати завдання та функції рецептурно-виробничого відділу аптеки; штатний склад відділу та кваліфікаційні вимоги до персоналу; вимоги до оснащення приміщень та обладнання робочих місць для приймання рецептів і відпуску виготовлених ліків; медичне, юридичне та економічне значення рецепта в сучасній системі охорони здоров'я; структуру рецепта та обов'язкові реквізити; перелік законодавчих актів та наказів МОЗ України, що регламентують правила виписування та відпуску лікарських засобів; форми рецептурних бланків (ф-1, ф-3); вимоги до оформлення електронних рецептів; уміти організувати раціональне робоче місце фармацевта з приймання рецептів; проводити візуальну та логічну експертизу рецептурних бланків на відповідність нормативним вимогам; розрізняти форми рецептурних бланків залежно від складу лікарського засобу та категорії пацієнта; працювати з електронною системою охорони здоров'я (eHealth) для погашення е-рецептів; надавати кваліфіковану консультацію пацієнту щодо правил застосування та зберігання ліків у домашніх умовах.

Тема 4. Особливі випадки виписування та оформлення рецептів.

Охорона праці при роботі з наркотичними, психотропними, отруйними та сильнодіючими засобами.

Організація та оснащення робочих місць для виготовлення ліків за індивідуальними прописами. Загальні вимоги до виробництва (виготовлення) лікарських засобів в умовах аптеки. Особливості виготовлення ліків з наркотичними, психотропними, отруйними лікарськими засобами та прекурсорами. Вимоги до техніки безпеки і виробничої санітарії при виготовленні лікарських засобів. Особливості оформлення рецептів на отруйні, наркотичні, сильнодіючі речовини, та речовини, що мають одурманюючу дію. Особливості відпуску наркотичних лікарських засобів в Україні. Організація предметно-кількісного обліку означених речовин.

Здобувачі освіти повинні:

знати вимоги до організації та оснащення робочих місць для виготовлення ліків за індивідуальними рецептами; загальні правила аптечної технології згідно з вимогами GPP; особливості виготовлення та контролю якості ліків, що містять підконтрольні речовини та прекурсори; порядок відпуску наркотичних засобів згідно з чинним законодавством України; правила та терміни зберігання документації; уміти організувати робочий простір для стерильного та нестерильного виготовлення ліків; проводити фармацевтичну експертизу рецептів на вміст отруйних та наркотичних речовин; перевіряти вищі разові та добові дози; здійснювати предметно-кількісний облік у спеціальних журналах (реєстрах); вести документацію з обліку прекурсорів та сильнодіючих засобів.

Тема 5. Особливості виписування та відпуску ліків на безкоштовних та пільгових засадах.

Особливості реєстрації та обліку рецептів на лікарські засоби що відпускають безоплатно та на пільгових умовах. Категорії амбулаторних хворих, що мають право на безкоштовне забезпечення лікарськими засобами. Особливості оформлення рецептів на пільговий та безкоштовний відпуск ЛЗ. Термін дії рецептів. Порядок обліку та правила відпуску ліків за означеними формами рецептів, безкоштовно чи на пільгових умовах.

Здобувачі освіти повинні:

знати перелік категорій хворих та груп захворювань, що мають право на безоплатне або пільгове забезпечення ліками; порядок реєстрації та обліку пільгових рецептів в аптеці; терміни дії та терміни зберігання таких рецептів; механізм реімбурсації та взаємодії аптеки з розпорядниками бюджетних коштів; перелік лікарських засобів, що входять до програми «Доступні ліки» та інших державних програм; уміти здійснювати таксування пільгових рецептів та розраховувати суму доплати (якщо передбачено); вести реєстри відпущених рецептів для отримання відшкодування; оформлювати зведені звіти про відпуск ліків на пільгових умовах; надавати роз'яснення пацієнтам щодо порядку

отримання безоплатних препаратів.

Змістовий модуль 2

Тема 6. Правила визначення вартості лікарських засобів.

Визначення вартості індивідуальних лікарських засобів. Загальні правила таксування рецептів на індивідуальні лікарські засоби. Особливості таксування різних лікарських форм (порошків, рідких та м'яких лікарських форм, ліків що виготовляють в асептичних умовах). Тариф, його сутність, порядок визначення при таксуванні рецептів.

Здобувачі освіти повинні:

знати складові вартості екстемпоральних ліків (вартість інгредієнтів, аптечного посуду та тариф за роботу); правила та алгоритм таксування рецептів на різні лікарські форми (порошки, мазі, супозиторії, рідкі форми); сутність тарифу як плати за виробничі операції та порядок його встановлення; уміти здійснювати розрахунок роздрібної вартості кожного інгредієнта згідно з прописом у рецепті; правильно визначати та застосовувати тарифи за виготовлення, фасування та контроль якості різних видів лікарських форм; аналізувати структуру собівартості індивідуальних ліків для забезпечення рентабельності виробничого відділу.

Тема 7. Внутрішньоаптечний контроль якості лікарських засобів.

Організація внутрішньоаптечного контролю якості лікарських засобів. Комплекс заходів щодо забезпечення належної якості ліків, виготовлених в умовах аптеки, його складові. Характеристика видів внутрішньоаптечного контролю. Особливості внутрішньоаптечного контролю лікарських засобів що виготовляють в асептичних умовах. Оцінювання якості ліків аптечного виробництва. Правила оформлення до відпуску виготовлених в аптеці лікарських засобів та їх відпуск.

Здобувачі освіти повинні:

знати систему заходів щодо забезпечення якості екстемпоральних ліків згідно з вимогами чинних наказів МОЗ; характеристику та періодичність усіх видів внутрішньоаптечного контролю (приймальний, письмовий, опитувальний, органолептичний, фізичний, хімічний, контроль при відпуску); особливості контролю якості стерильних розчинів та ліків, виготовлених в асептичних умовах; вимоги до маркування та оформлення готової продукції (колір етикеток, обов'язкові надписи, терміни придатності); критерії оцінювання якості виготовлених лікарських засобів («задовільно» або «незадовільно»); уміти організовувати та проводити всі види внутрішньоаптечного контролю на різних етапах виготовлення; вести облікову документацію (журнали реєстрації результатів контролю, протоколи стерилізації); проводити візуальну перевірку ліків на відсутність механічних домішок та відповідність фізичним властивостям.

Тема 8. Облік амбулаторної рецептури. Організація виготовлення лікарських засобів. Оформлення відпуску лікарських засобів амбулаторного (індивідуального) чи серійного виготовлення.

Облік амбулаторної рецептури. Методи реєстрації рецептів на лікарські засоби індивідуального виготовлення. Облік екстемпоральної рецептури. Особливості реєстрації та обліку рецептів на лікарські засоби що відпускають безоплатно та на пільгових умовах. Організація предметно-кількісного обліку лікарських засобів в аптечних установах. Правила оформлення до відпуску виготовлених в аптеці лікарських засобів та їх відпуск.

Здобувачі освіти повинні:

знати методи реєстрації амбулаторної рецептури; правила ведення журналів обліку рецептури та розрахунку середньої вартості рецепта; особливості реєстрації пільгових та безоплатних рецептів; вимоги до маркування виготовлених ліків та правила їх відпуску; уміти здійснювати реєстрацію рецептів у відповідних облікових формах; оформлювати

документацію для звітності за пільговим відпуском; надавати фармацевтичну опіку та консультувати щодо правил зберігання ліків у домашніх умовах; формувати звіти про рух лікарських засобів, що підлягають особливому контролю.

Тема 9. Організація роботи з товарними запасами. Організація прийому товару в аптеці. Порядок зберігання ЛЗ та ВМП в аптеці. Відпуск товарів з відділів запасів. Виробнича функція відділу запасів.

Відділ запасів та його функції. Приміщення та обладнання відділу. Організація приймання товару в аптеці. Супровідні документи. Організація вхідного контролю якості при роздрібній реалізації: перевірка сертифікатів якості, аналітичних паспортів та протоколів аналізів на препарати, що надходять в аптечні заклади. Особливості отримання отруйних, наркотичних, психотропних речовин та прекурсорів, порядок їх обліку. Правила зберігання лікарських засобів та виробів медичного призначення. Охорона праці при зберіганні окремих груп лікарських засобів. Вимоги до техніки безпеки і виробничої санітарії при зберіганні лікарських засобів. Відпуск товарів в інші відділи аптеки, роздрібну мережу та лікувально-профілактичним закладам. Внутрішньоаптечна заготовка, її значення. Порядок проведення лабораторно-фасувальних робіт, їх облік. Дооцінка та знижка, їх документальне оформлення.

Здобувачі освіти повинні:

знати функції та структуру відділу запасів; вимоги до приміщень і спеціального обладнання для зберігання ліків; порядок приймання товару та перелік супровідних документів (накладні, сертифікати, реєстри); алгоритм вхідного контролю якості; особливі правила отримання та обліку підконтрольних речовин; правила документального оформлення дооцінки та уцінки товарів; уміти організувати раціональне розміщення товарів аптечного асортименту з урахуванням температурного режиму та вологості; здійснювати візуальний контроль та перевірку автентичності сертифікатів якості; оформлювати акти про приймання товару та акти про розбіжності; контролювати терміни придатності за допомогою стелажних карток або автоматизованих систем.

Тема 10. Ціноутворення на готові лікарські засоби.

Облік товарно-матеріальних цінностей, що надійшли до аптеки, згідно з супровідними документами. Встановлення роздрібних цін на одержані лікарські засоби та вироби медичного призначення.

Здобувачі освіти повинні:

знати порядок документального оформлення надходження товарів від постачальників; методику обліку товарно-матеріальних цінностей (ТМЦ) за закупівельними та роздрібними цінами; законодавчу базу щодо державного регулювання цін на лікарські засоби; механізм формування роздрібною ціни, склад та граничні розміри торговельних надбавок; уміти здійснювати кількісне та вартісне приймання товару згідно з супровідними документами; розраховувати роздрібні ціни на лікарські засоби з урахуванням вимог Національного переліку та програм реімбурсації; відображати операції з надходження товару у прибуткових журналах та товарних звітах; виявляти розбіжності між фактичною наявністю ТМЦ та даними документів, оформлювати відповідні акти; працювати з аптечними комп'ютерними програмами для автоматизації прибуткування та ціноутворення.

Змістовий модуль 3

Тема 11. Організація безрецептурного відпуску лікарських засобів. Організація роботи дрібно-роздрібною мережею.

Організація роботи аптеки для забезпечення реалізації лікарських засобів без рецептів та інших груп товарів аптечного асортименту. Законодавчі акти що регламентують безрецептурний відпуск в Україні. Препарати безрецептурного відпуску (ОТС-

препарати), критерії віднесення препаратів до безрецептурних. Фармацевтична опіка, її сутність і роль в реалізації концепції відповідального самолікування. Організація фармацевтичної опіки. Організація діяльності дрібно-роздрібної мережі. Законодавчі акти України, що регламентують рекламну діяльність у фармацевтичній галузі, основні вимоги до рекламування лікарських засобів. Мерчандайзинг. Санітарно-просвітня робота в аптеках як чинник підвищення санітарних знань населення.

Здобувачі освіти повинні:

знати порядок організації безрецептурного відпуску; законодавство, що регулює реалізацію товарів аптечного асортименту та рекламування лікарських засобів; концепцію відповідального самолікування та алгоритми фармацевтичної опіки; принципи аптечного мерчандайзингу та вимоги до викладки товарів у зонах самообслуговування; методи проведення санітарно-просвітньої роботи серед населення; уміти здійснювати відпуск безрецептурних ліків, надаючи фахову консультацію щодо їх застосування, протипоказань та взаємодії; розпізнавати «загрозливі симптоми», що потребують негайного звернення до лікаря; застосовувати інструменти мерчандайзингу для раціонального розміщення асортименту в торговому залі; організовувати роботу аптечного пункту згідно з ліцензійними вимогами.

Тема 12. Організація забезпечення ЛЗ та ВМП стаціонарних хворих. Порядок постачання ЛПЗ.

Міжлікарняна та лікарняна аптеки, їх завдання, функції. Структура, обладнання та оснащення приміщень. Асептичний блок. Охорона праці та виробнича санітарія при виготовленні лікарських засобів. Випускання та відпуск лікарських засобів і товарів медичного призначення. Організація роботи аптеки лікувально-профілактичного закладу.

Здобувачі освіти повинні:

знати специфіку діяльності та функції лікарняних і міжлікарняних аптек щодо забезпечення стаціонарних хворих; вимоги до структури та взаєморозташування приміщень, зокрема особливості облаштування асептичного блоку; вимоги до транспортування лікарських засобів у відділення; уміти організовувати робочі місця для виготовлення інфузійних розчинів та інших стерильних ліків; вести облік лікарських засобів за серіями та термінами придатності в умовах лікарняної аптеки; контролювати дотримання асептичного режиму.

Тема 13. Організація постачання аптечних установ. Аптечний склад. Прийом товару.

Основні напрями розвитку системи постачання аптек в умовах сучасного фармацевтичного ринку України. Умови здійснення оптової реалізації лікарських засобів. Джерела надходження товарно-матеріальних цінностей до аптеки. Аптечний склад, його організаційна структура, обладнання приміщень. Вимоги до розміщення та складу приміщень аптечного складу. Основні завдання та функції аптечного складу. Штат. Відділи складу. Приймання товару за кількістю, якістю та вартістю. Особливі випадки приймання товару. Порядок здійснення вхідного контролю якості лікарських засобів, що надходять на склад. Порядок зберігання товару на складі, контроль за термінами зберігання медичних товарів. Відпуск товару зі складу. Особливості відпуску наркотичних, отруйних та психотропних лікарських засобів.

Здобувачі освіти повинні:

знати сучасні тенденції розвитку логістичних ланцюгів на фармацевтичному ринку України та умови ліцензування оптової торгівлі; функціональне призначення відділів складу, вимоги до їхнього обладнання та зонування згідно зі стандартами GDP (Належна практика дистрибуції); алгоритм вхідного контролю якості та документообігу при виявленні розбіжностей; правила зберігання товарів за фізико-хімічними властивостями; особливий порядок отримання, зберігання та відпуску підконтрольних речовин; уміти

проводити перевірку супровідної документації (сертифікатів, накладних, протоколів аналізу); здійснювати відбір проб для контролю якості та вести відповідні реєстри; контролювати терміни придатності за допомогою систем адресного зберігання; оформлювати документи на відпуск товару (видачу замовлень) аптечним закладам; працювати з електронними базами даних для обліку руху товарів та формування супровідних реєстрів для роздрібною мережі.

Змістовний модуль 4

Тема 14. Державна система забезпечення якості лікарських засобів і виробів медичного призначення.

Структура Державної системи контролю якості лікарських засобів. Функції Державної інспекції з контролю якості лікарських засобів МОЗ України. Поняття про належну лабораторну практику. Нормативні документи, які регламентують вимоги до якості лікарських засобів. Організація роботи лабораторій з контролю якості лікарських засобів: завдання, організаційна структура, оснащення, штат.

Здобувачі освіти повинні:

знати структуру та ієрархію Державної системи контролю якості лікарських засобів в Україні; повноваження та функції Держлікслужби; основні принципи GLP (Належної лабораторної практики); перелік нормативних документів, що встановлюють вимоги до якості; вимоги до штату, оснащення та повірки вимірювальних приладів у лабораторіях; види державного контролю (плановий, позаплановий, інспектування; уміти орієнтуватися в нормативно-правовій базі щодо сертифікації та реєстрації лікарських засобів; оформлювати супровідну документацію для направлення зразків на аналіз; працювати з державними реєстрами та базами даних розпоряджень про заборону чи дозвіл реалізації серій препаратів; організовувати карантинну зону в аптеці при отриманні приписів про невідповідність якості; здійснювати моніторинг побічних реакцій та взаємодіяти з органами державного контролю у разі виявлення фальсифікованих засобів.

Тема 15. Основи економіки аптечних закладів. Облік і звітність в аптечній мережі. Поняття про облік.

Значення вивчення ринкової економіки у підготовці фахівців фармацевтичної галузі. Основні поняття фармакоєкономіки, її структура, взаємозв'язок з іншими дисциплінами. Облік. Види обліку. Основні принципи та вимоги до ведення первинного обліку. Бухгалтерський баланс. Метод подвійного запису. Поняття про господарчі засоби аптеки, їх структура та класифікація. Особливості структури господарських засобів. Джерела утворення господарських засобів.

Здобувачі освіти повинні:

знати роль ринкових механізмів у функціонуванні фармацевтичної галузі; основні поняття та методи фармакоєкономіки; сутність і завдання оперативного, статистичного та бухгалтерського обліку; вимоги до ведення первинної документації; структуру та призначення бухгалтерського балансу; метод подвійного запису на рахунках; особливості структури активів аптечних закладів; уміти застосовувати фармакоєкономічні підходи для оцінки раціональності використання лікарських засобів; складати спрощений бухгалтерський баланс аптеки; аналізувати структуру активів та пасивів для оцінки фінансового стану аптечного закладу.

Тема 16. Облік господарських засобів. Облік надходження ТМЦ до аптек.
Рух товарно-матеріальних цінностей в аптечних закладах. Облік операцій з надходженням та вибуття товарів аптечного асортименту. Розвиток системи постачання на фармацевтичному ринку України. Документообіг за первинним обліком надходження товару до аптеки.

Здобувачі освіти повинні:
знати логіку руху товарно-матеріальних цінностей від постачальника до кінцевого споживача; класифікацію каналів постачання на сучасному фармацевтичному ринку; перелік та порядок оформлення первинних документів з надходження товару; правила обліку товарних операцій у грошовому та кількісному вираженні; вимоги до документального супроводу внутрішньоаптечного переміщення ТМЦ; уміти здійснювати прийом товару за кількістю та якістю, перевіряючи відповідність фактичної наявності даним супровідних документів; оформлювати прибуткові операції в облікових реєстрах та комп'ютерних програмах; контролювати товарні залишки та терміни придатності; документально оформлювати повернення товару постачальникам та списання непридатних лікарських засобів.

Змістовий модуль 5

Тема 17. Товарообіг аптечних підприємств.

Товарообіг як основна економічна категорія у торговельній діяльності аптечних закладів. Види товарообігу, аналіз та планування. Індекс цін, його значення в плануванні товарообігу в разі зміни цін. Товарообіг, його вплив на рентабельність. Торговельні накладення — основне джерело формування доходу аптек. Розрахунок рівня торговельних накладень.

Здобувачі освіти повинні:
знати сутність товарообігу як базового показника обсягу діяльності аптеки; класифікацію товарообігу за групами товарів та категоріями споживачів (амбулаторний, оптовий, пільговий); методику аналізу та прогнозування товарообігу; роль індексу цін у коригуванні планових показників; джерела формування доходу аптеки та поняття торговельних накладень; структуру ціни лікарського засобу та механізм впливу обсягу продажів на рентабельність закладу; уміти проводити розрахунок фактичного товарообігу за звітний період; обчислювати індекс цін та застосовувати його для порівняння товарообігу в зіставних цінах; розраховувати суму та рівень торговельних накладень у відсотках до товарообігу; аналізувати виконання плану та динаміку реалізації товарів; визначати вплив зміни цін та структури асортименту на фінансовий результат; розраховувати точку беззбитковості аптеки та планувати обсяг продажів, необхідний для отримання цільового прибутку.

Тема 18. Облік інших видів витрат товару. Облік руху інших ТМЦ.

Облік витрат товару на першу медичну допомогу. Облік витрат товару на господарські потреби. Облік товарних витрат (бій, псування). Переоцінка товарів, знижка при лабораторних і фасувальних роботах та їх документальне оформлення. Поняття про інші активи, їх класифікація. Облікова група тари. Її види, облік, рух багатообігової тари, поняття середньооблікової ціни. Облікова група лікарської рослинної сировини. Група допоміжних матеріалів, їх призначення, порядок обліку. Облік інших матеріальних цінностей.

Здобувачі освіти повинні:
знати порядок документального оформлення та списання товарів на господарські потреби та надання першої медичної допомоги; методику обліку товарних витрат (бій, псування, термін придатності); правила проведення переоцінки товарів та обліку знижок/дооцінок при фасувальних роботах; уміти складати акти на списання товарів у межах норм природних витрат та акти про бій/псування понад норми; заповнювати документи для переоцінки залишків при зміні роздрібних цін; вести облік руху тари у товарних звітах та супровідних реєстрах.

Тема 19. Основні та обігові засоби аптечних підприємств. Планування надходження товарів.

Класифікація основних засобів. Облік наявності та руху основних засобів. Оцінка вартості основних засобів. Первинна, відновна, залишкова вартість основних засобів. Первинні документи з обліку основних засобів – власних та взятих в оренду. Облік зносу основних засобів. Амортизаційні відрахування. Облік малоцінних та швидкозношуваних предметів. Обігові засоби та їх роль у торгово-фінансовій діяльності підприємств. Структура обігових засобів. Характеристика товарних запасів. Фактори, що впливають на їх розмір.

Здобувачі освіти повинні:

знати класифікацію основних засобів та їх роль у забезпеченні діяльності аптеки; види оцінки (первісна, відновна, залишкова вартість); сутність амортизації та методи нарахування зносу; склад і структуру обігових засобів; характеристики товарних запасів як основної частини обігових коштів; фактори, що впливають на обсяг та швидкість обертання товарних запасів; уміти оформлювати первинні документи з обліку руху основних засобів (акти приймання-передачі, інвентарні картки); розраховувати суму амортизаційних відрахувань та залишкову вартість активів; аналізувати структуру обігових засобів аптеки; розраховувати оптимальний розмір товарних запасів та показники їх оборотності; виявляти шляхи прискорення обертання обігових коштів для підвищення фінансової стійкості аптечного закладу.

Тема 20. Основи ціноутворення на готові лікарські засоби та виробу медичного призначення в оптових та роздрібних цінах.

Ціна, її види (виробника, митна, оптова, складська та роздрібна). Функції ціни. Складові ціни. Торгівельні надбавки, їх значення. Ринкове та державне оподаткування. Роздрібні ціни на ЛЗ за ринковим та державним оподаткуванням.

Здобувачі освіти повинні:

знати економічну сутність та функції ціни; класифікацію видів цін на лікарські засоби; складові елементи ціни та методику формування торговельних надбавок; різницю між ринковим ціноутворенням та державним регулюванням цін на соціально значущі препарати та ліки з Національного переліку; особливості оподаткування (ПДВ) лікарських засобів та виробів медичного призначення; уміти розраховувати роздрібну ціну на лікарський засіб; застосовувати алгоритми ціноутворення для препаратів, що підлягають реімбурсації; аналізувати вплив цінових змін на попит та обсяг реалізації в аптечному закладі.

Змістовний модуль 6

Тема 21. Облік витрат товару.

Види реалізації товару, її структура та облік, документальне оформлення. Оптова та роздрібна торгівля. Відпуск товарів амбулаторним хворим за рецептами. Безрецептурний відпуск товару. Реалізація товару через дрібнороздрібну мережу. Чинники, що впливають на роздрібну реалізацію та оптову реалізацію. Відпуск ЛЗ лікувально-профілактичним закладам за стаціонарною рецептурою. Безрецептурний відпуск товарів лікувально-профілактичним закладам. Безоплатний і пільговий відпуск ЛЗ за амбулаторними рецептами.

Здобувачі освіти повинні:

знати види та структуру реалізації; правила документального оформлення відпуску товарів різним категоріям споживачів; вимоги до реалізації ліків через аптечні пункти;

чинники, що впливають на обсяги продажів (сезонність, цінова політика, асортимент); правові засади безоплатного та пільгового відпуску лікарських засобів; уміти здійснювати відпуск товарів амбулаторним хворим з дотриманням правил фармацевтичної опіки; вести облік реалізації в розрізі груп товарів та видів відпуску (готівковий/безготівковий); аналізувати структуру реалізації для планування закупівель.

Тема 22. Облік касових операцій.

Організація грошового обігу та обліку руху грошових коштів. Облік руху готівкових грошових коштів. Основні завдання обліку грошових коштів. Характеристика прибуткових та видаткових касових операцій, їх документальне оформлення. Організація роботи касира: його обов'язки при проведенні готівкових розрахунків. Форми розрахункових документів. Порядок застосування реєстраторів розрахункових операцій. Ведення книги обліку розрахункових операцій; розрахункові книжки. Порядок здачі виручки аптеки. Інвентаризація каси. Матеріальна відповідальність касира. Ліміт залишку грошових коштів у касі.

Здобувачі освіти повинні:

знати основні завдання та принципи обліку грошових коштів в аптеці; правила ведення касових операцій згідно з Положенням НБУ; обов'язки та межі матеріальної відповідальності касира; вимоги до застосування реєстраторів розрахункових операцій; порядок інкасації виручки та встановлення ліміту каси; уміти здійснювати розрахунки з покупцями за допомогою РРО та терміналів; здійснювати інвентаризацію каси та складати акт про результати перевірки; розраховувати ліміт каси та контролювати його дотримання.

Тема 23. Облік безготівкових взаємних розрахунків.

Види рахунків. Необхідні документи для відкриття рахунку в банку. Види розрахунків з покупцями та постачальниками відповідно. Форми розрахунків. Дебіторська та кредиторська заборгованість, шляхи її усунення.

Здобувачі освіти повинні:

знати класифікацію банківських рахунків (поточні, депозитні, карткові) та перелік документів для їх відкриття; форми розрахунків між суб'єктами господарювання; сутність безготівкових розрахунків з постачальниками за товар та покупцями за пільговий відпуск; визначення дебіторської та кредиторської заборгованостей, причини їх виникнення та терміни позовної давності; методи контролю та шляхи ліквідації заборгованості; уміти готувати пакет документів для відкриття рахунку в банку; здійснювати звірку розрахунків; класифікувати заборгованість за термінами виникнення (поточна, прострочена); аналізувати виписки банку.

Тема 24. Система оплати праці аптечних працівників. Облік праці і заробітної плати в аптечних установах.

Форми та системи оплати праці, основні поняття про форму заробітної плати. Облік праці. Розрахунок середньооблікової чисельності працівників, його значення при визначенні продуктивності праці в аптечних установах. Порядок обчислення різних видів виплат. Розрахунки допомоги за соціальним страхуванням. Оплата відпусток. Види утримань з доходу громадян, їх розрахунок.

Здобувачі освіти повинні:

знати форми та системи оплати праці, що застосовуються в аптеках; структуру заробітної плати; методику розрахунку середньооблікової чисельності персоналу та її вплив на показники продуктивності праці; порядок нарахування допомоги по тимчасовій

непрацездатності (лікарняних) та відпускних; види обов'язкових утримань (ПДФО, військовий збір) та нарахувань (ЄСВ); терміни виплати зарплати та відповідальність за їх порушення; уміти вести облік робочого часу за допомогою табелів; розраховувати заробітну плату працівників аптеки з урахуванням стажу, категорії та фактично відпрацьованих годин; обчислювати середньоденний заробіток для оплати відпусток та лікарняних листків; виконувати розрахунки утримань із доходу згідно з чинним податковим законодавством.

Тема 25. Трудове право.

Трудовий та колективний договір. Контракт. Робочий час та заробітна плата. Трудова дисципліна. Охорона праці. Праця жінок та неповнолітніх. Трудові спори. Соціальне страхування. Органи нагляду за виконанням законодавства про працю.

Здобувачі освіти повинні:

знати відмінності між трудовим договором, контрактом та колективним договором; норми робочого часу, види відпочинку та систему оплати праці у фармацевтичній галузі; правила внутрішнього трудового розпорядку та заходи дисциплінарного впливу; вимоги охорони праці та техніки безпеки в аптеці; законодавчі пільги та обмеження щодо праці жінок і неповнолітніх; порядок вирішення трудових спорів; основи загальнообов'язкового державного соціального страхування; уміти аналізувати умови трудових договорів на відповідність КЗпП України; діяти згідно з інструкціями з охорони праці та пожежної безпеки на робочому місці; захищати трудові права у разі їх порушення.

Змістовий модуль 7

Тема 26. Організація інформаційного (рекламного) забезпечення реалізації безрецептурних препаратів.

Інформаційне забезпечення реалізації лікарських засобів. Організаційна структура фармацевтичної інформації. Законодавчі акти України, що регламентують рекламну діяльність у фармацевтичній галузі, основні вимоги до рекламування лікарських засобів. Назви лікарських засобів (міжнародна непатентована, торговельна, патентована). Мерчандайзинг. Санітарно-просвітня робота в аптеках як чинник підвищення санітарних знань населення.

Здобувачі освіти повинні:

знати організаційну структуру та джерела фармацевтичної інформації; законодавчі вимоги до рекламування лікарських засобів та перелік заборон (для рецептурних препаратів); різницю між міжнародною непатентованою, торговельною та патентованою назвами; принципи аптечного мерчандайзингу та правила «золотого трикутника»; вимоги до оформлення вітрин та викладки товарів за групами; методи та форми проведення санітарно-просвітньої роботи серед відвідувачів аптек; уміти здійснювати пошук і систематизацію наукової інформації про препарати; здійснювати заміну лікарських засобів в межах фармацевтичної опіки; застосовувати інструменти мерчандайзингу для оптимізації торгового залу та стимулювання збуту; консультувати населення щодо раціонального використання ліків та здорового способу життя.

Тема 27. Інвентаризація ТМЦ. Порядок проведення.

Інвентаризація товарно-матеріальних цінностей, її головні завдання, види та терміни проведення. Загальний порядок проведення інвентаризації. Обов'язки та порядок роботи інвентаризаційної комісії. Документальне оформлення проведення інвентаризації. Розрахунок природних витрат. Особливості інвентаризації лікувальних закладів, які

підлягають предметно- кількісному обліку. Підведення підсумків інвентаризації.

Здобувачі освіти повинні:

знати мету, види та законодавчо встановлені терміни проведення інвентаризації; склад та обов'язки інвентаризаційної комісії; етапи підготовчих робіт і загальний алгоритм перевірки залишків; правила документального оформлення; особливості інвентаризації підконтрольних речовин; порядок відображення результатів у бухгалтерському обліку; уміти організувати робоче місце та готувати товарні залишки до перевірки; здійснювати фактичний перерахунок, зважування та вимірювання ТМЦ; заповнювати інвентаризаційні описи та акти результатів перевірки; виявляти причини розбіжностей та готувати пропозиції щодо їх врегулювання; працювати з електронними базами даних для автоматизованого підбиття підсумків інвентаризації.

Тема 28. Розрахунки прибутку та рентабельності.

Прибуток як результат торгово-фінансової діяльності аптек і фармацевтичних фірм. Операційний, балансовий та чистий прибуток. Значення рентабельності для оцінювання ефективності функціонування ринку, конкурентоспроможності. Чинники, що впливають на показники прибутку та рентабельності аптечного підприємства.

Здобувачі освіти повинні:

знати економічну сутність прибутку як головного показника результативності роботи аптеки; класифікацію видів прибутку: валовий, операційний, прибуток до оподаткування та чистий прибуток; методику розрахунку порогу беззбитковості; поняття рентабельності як показника ефективності використання ресурсів; чинники, що впливають на прибутковість (обсяг товарообігу, рівень торговельних надбавок, витрати обігу, податкове навантаження); значення фінансової стійкості для конкурентоспроможності на фармацевтичному ринку; уміти розраховувати основні показники прибутку на основі даних фінансової звітності; проводити факторний аналіз прибутку для виявлення резервів його зростання; визначати вплив зміни цін та асортиментної політики на кінцевий фінансовий результат; інтерпретувати фінансові показники для оцінки інвестиційної привабливості та стабільності закладу.

Тема 29. Витрати аптечного підприємства. Звітність аптек.

Структура загальних витрат аптечних закладів. Особливість витрат для аптек, які здійснюють виробничу функцію. Характеристика витрат. Класифікація витрат. Чинники, які впливають на розмір та суму витрат аптечного підприємства. Методика планування та аналіз витрат. Види звітності. Структура «Звіту про фінансово-господарську діяльність». Порядок складання товарного звіту структурних підрозділів аптеки.

Здобувачі освіти повинні:

знати склад і структуру загальних витрат аптеки (витрати на оплату праці, оренду, логістику тощо); особливості витрат аптек з власним виробництвом; класифікацію витрат на постійні та змінні, прямі та непрямі; чинники, що впливають на рівень витрат (обсяг товарообігу, податкове законодавство, інфляція); склад і структуру «Звіту про фінансово-господарську діяльність»; уміти класифікувати витрати аптеки за статтями для подальшого аналізу; розраховувати рівень витрат у відсотках до товарообігу; виявляти резерви для зниження витрат без втрати якості надання допомоги; проводити порівняльний аналіз фактичних витрат із плановими показниками та даними попередніх періодів.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	очна (денна)						заочна форма					
	Усього	У тому числі					Усього	У тому числі				
		лекції	практичні	лабораторні	індивідуальні	самостійні		лекції	практичні	лабораторні	індивідуальні	самостійні
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1												
Організаційна структура та регламентація діяльності аптечних закладів. Охорона праці та санітарні вимоги при роботі в аптечних закладах.	6	1	1			4	6	1				5
Організація діяльності аптек. Вступний інструктаж з охорони праці	6	1	3			2	6					6
Організація роботи аптеки з рецептурою. Правила виписування рецептів.	8	1	3			4	8	1				7
Особливі випадки виписування та оформлення рецептів. Охорона праці при роботі з наркотичними, психотропними, отруйними та сильнодіяними засобами.	6	1	1			4	6					6
Особливості виписування та відпуску ліків на безкоштовних та пільгових засадах.	8	1	3			4	8					8
Разом за змістовим модулем	34	5	11			18	34	2				32
Змістовий модуль 2												
Правила визначення вартості лікарських засобів.	4	1	1			2	4					4
Внутрішньоаптечний контроль якості	8	1	3			4	8	1				7

Основи економіки аптечних закладів. Облік і звітність в аптечній мережі. Поняття про облік	8	1	3			4	8					8
Облік господарських засобів. Облік надходження ТМЦ до аптек.	8	1	3			4	8		1			7
Разом за змістовим модулем	26	3	11			12	26	-	2			24
Змістовий модуль 5												
Товарообіг аптечних підприємств	6	1	1			4	6		1			5
Облік інших видів витрат товару. Облік руху інших ТМЦ	6	1	1			4	6					6
Основні та обігові засоби аптечних підприємств. Планування надходження товарів.	6	1	3			2	6		1			5
Основи ціноутворення на ГЛЗ та ВМП в оптових цінах та роздрібних цінах.	8	1	3			4	8					8
Разом за змістовим модулем	26	4	8			14	26		2			24
Змістовий модуль 6												
Облік витрат товару.	4	1	1			2	4					4
Облік касових операцій.	8	1	3			4	8	1				7
Облік безготівкових взаємних розрахунків.	6	1	1			4	6					6
Система оплати праці аптечних працівників. Облік праці і заробітної плати в аптечних установах.	8	1	3			4	8					8
Трудове право.	4	1	1			2	4	1				3
Разом за змістовим модулем	30	5	9			16	30	2				28
Змістовий модуль 7												
Організація інформаційного (рекламного) забезпечення реалізації безрецептурних препаратів.	6	1	1			4	6					6
Інвентаризація ТМЦ. Порядок проведення.	8	1	3			4	8	1				7
Розрахунки прибутку та	8	1	3			4	8					8

12.	Організація забезпечення ЛЗ та ВМП стаціонарних хворих. Порядок постачання ЛПЗ.	3	
13.	Основні напрями розвитку системи постачання аптек в умовах сучасного фармацевтичного ринку України. Умови здійснення оптової реалізації лікарських засобів. Належна практика дистрибуції (GDP).	3	
14.	Нормативні документи, які регламентують вимоги до якості лікарських засобів. Структура Державної системи контролю якості лікарських засобів.	5	1
15.	Поняття про ринкову мікро- та макроекономіку. Основи обліку в фармації, значення обліку, його завдання. вимоги до обліку.	3	
16.	Перевірка відповідності фактичної наявності товару супровідним документам. Розвиток системи постачання на фармацевтичному ринку України.	3	
17.	Види товарообігу, аналіз та планування.	1	
18.	Облік витрат товару на першу медичну допомогу.	1	
19.	Класифікація основних засобів. Облік наявності та руху основних засобів.	3	
20.	Ціна, її види (виробника, митна, оптова, складська та роздрібна). Ринкове та державне оподаткування.	3	
21.	Види реалізації товару, її структура та облік, документальне оформлення.	1	
22.	Характеристика роботи аптеки як торговельного підприємства. Організація роботи касира: його обов'язки при проведенні готівкових розрахунків.	3	
23.	Види рахунків. Необхідні документи для відкриття рахунку в банку.	1	
24.	Форми та системи оплати праці. Види утримань з доходу громадян, їх розрахунок.	3	
25.	Трудовий та колективний договір. Контракт.	1	1
26.	Інформаційне забезпечення реалізації лікарських засобів.	1	
27.	Інвентаризація товарно-матеріальних цінностей, її головні завдання. Документальне оформлення проведення інвентаризації.	3	1
28.	Прибуток як результат торгово-фінансової діяльності аптек і фармацевтичних фірм. Чинники, що впливають на показник прибутку та рентабельності аптечного підприємства.	3	

29.	Структура загальних витрат аптечних закладів. Види звітності.	3	1
-----	--	---	---

7. Темы лабораторних занять

Лабораторні роботи не передбачені навчальним планом.

8. Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість годин	
		Очна (денна форма)	Заочна форма
1.	Порівняльний аналіз ліцензійних вимог до аптек у міській та сільській місцевості. Розробка алгоритму дій персоналу при виникненні аварійних ситуацій (розлив деззасобів, пожежа).	4	5
2.	Санітарні вимоги до прибирання приміщень аптеки. Вимоги до техніки безпеки й особистої гігієни персоналу при роботі в аптеках. Штат аптеки. Технологічний взаємозв'язок функцій при виконанні посадових обов'язків.	2	6
3.	Порядок відпуску лікарських засобів по рецептам з аптек та їх структурних підрозділів. Облік рецептів виписаних з порушенням вимог. Права та обов'язки фармацевтичного фахівця при відпуску лікарських засобів по рецептам, що виписані з порушенням вимог.	4	7
4.	Правила відпуску наркотичних та снодійних препаратів онкологічним хворим з державних аптек. Правила виписування та відпуску ліків, до складу яких входять спирт етиловий.	4	6
5.	Вивчення структури та реквізитів електронного рецепта (e-рецепт) в системі eHealth. Аналіз переліку захворювань та груп населення, що мають право на безоплатне забезпечення ліками.	4	8
6.	Приймання, перевірка правильності оформлення, таксування пільгових та безкоштовних рецептів. Реєстрація пільгових та безкоштовних рецептів. І Таксування рецептів, до складу яких входять отруйні, наркотичні психотропні речовини, їх аналоги, прекурсори.	2	4
7.	Комплексу заходів щодо забезпечення належної якості ліків, виготовлених в умовах аптеки, його складові. Характеристика видів внутрішньоаптечного	4	7

	контролю. Види та періодичність проведення інструктажів для персоналу асистентської.		
8.	Облік екстемпоральної рецептури. Значення готових ЛЗ для обслуговування населення.	4	7
9.	Порядок проведення лабораторно-фасувальних робіт, їх облік. Дооцінка та знижка, їх документальне оформлення. Охорона праці при зберіганні окремих груп лікарських засобів.	4	7
10.	Вплив ПДВ та граничних надбавок на формування роздрібної ціни. Розрахунок роздрібної ціни на лікарські засоби з урахуванням вимог Національного переліку та програм реімбурсації.	4	5
11.	Назви лікарських засобів (міжнародна непатентована, торговельна, патентована). Мерчандайзинг. Санітарно-просвітня робота в аптеках як чинник підвищення санітарних знань населення.	4	9
12.	Порядок оформлення вимог-накладних лікувально-профілактичними закладами. Механізм державного регулювання цін на препарати програми «Доступні ліки».	4	8
13.	Належна практика дистрибуції (GDP). Вивчення принципів FIFO та FEFO при розміщенні товару на складі.	4	7
14.	Порядок роботи з приписами Держлікслужби про тимчасову заборону реалізації серії ЛЗ. Організація роботи лабораторій з контролю якості лікарських засобів: завдання, організаційна структура, оснащення, штат.	4	9
15.	Порівняння спрощеної та загальної систем оподаткування для аптечних закладів. Структура та призначення бухгалтерського балансу; метод подвійного запису на рахунках.	4	8
16.	Документальне оформлення повернення неякісного товару постачальнику. Розрахунок норм природних втрат при фасуванні	4	7
17.	Аналіз структури товарообігу аптеки (частка рецептурних та безрецептурних ліків). Аналіз та планування товарних запасів.	4	5
18.	Облікова група тари. Її види, облік, рух багатообігової тари, поняття середньооблікової ціни. Облікова група лікарської рослинної сировини.	4	6
19.	Порядок проведення щорічного тестування (повірки) аптечних терезів та приладів контролю мікроклімату.	2	5
20.	Торгівельні надбавки, їх значення. Роздрібні ціни на ЛЗ	4	8

21.	Ведення журналу обліку отруйних, сильнодійних та комбінованих препаратів.	2	4
22.	Алгоритм дій касира при помилково пробитому чеку та поверненні коштів покупцю. Ліміт залишку грошових коштів у касі.	4	7
23.	Переваги та ризики використання еквайрингу (оплати картками) в аптеці. Дебіторська та кредиторська заборгованість, шляхи її усунення.	4	6
24.	Складання калькуляції заробітної плати з урахуванням нічних змін та шкідливих умов праці. Розрахунки допомоги за соціальним страхуванням.	4	8
25.	Процедура укладання договору про повну індивідуальну та колективну матеріальну відповідальність.	2	3
26.	Етичні аспекти промоції лікарських засобів серед медичних та фармацевтичних працівників. Законодавчі акти України, що регламентують рекламну діяльність у фармацевтичній галузі.	4	6
27.	Порядок дій комісії при виявленні пересортиці товарів під час перевірки. Обов'язки та порядок роботи інвентаризаційної комісії.	4	7
28.	Шляхи підвищення рентабельності аптеки за рахунок супутніх товарів (косметика, БАДи). Чинники, що впливають на показники прибутку та рентабельності аптечного підприємства.	4	8
29.	Підготовка місячного товарного звіту на основі первинних документів. Чинники, які впливають на розмір та суму витрат аптечного підприємства.	4	7

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання студенти виконують у формі підготовки доповідей, рефератів, створення мультимедійних презентацій/фільмів, публікацій матеріалів в журналах (тези, есе, статті) за наступними темами:

№ з/п	Тема
1.	Державна політика України у сфері забезпечення населення лікарськими засобами.
2.	Ліцензування аптечної діяльності: нормативно-правові вимоги та порядок здійснення.
3.	Роль Державної служби України з лікарських засобів та контролю за наркотиками у забезпеченні якості препаратів.
4.	Фармацевтичне самоврядування: світовий досвід та перспективи впровадження в Україні.
5.	Організація роботи аптеки з виготовлення лікарських засобів в умовах

	сучасних вимог GPP.
6.	Принципи раціонального розміщення аптечної мережі в межах міста/регіону.
7.	Організація фармацевтичної допомоги сільському населенню: проблеми та шляхи вирішення.
8.	Організація зберігання лікарських засобів в аптечних закладах згідно з вимогами GSP.
9.	Документальне оформлення та облік руху наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів в аптеці.
10.	Ціноутворення на лікарські засоби: державне регулювання та ринкові механізми.
11.	Аналіз господарської діяльності аптеки: основні показники та методи оцінки.
12.	Формування та управління товарними запасами в аптечній мережі.
13.	Оподаткування фармацевтичних підприємств в Україні.
14.	Оплата праці та системи матеріального стимулювання персоналу в аптечних закладах.
15.	Маркетингові дослідження фармацевтичного ринку: аналіз попиту та пропозиції.
16.	Мерчандайзинг в аптеках: психологічні та економічні аспекти викладки товарів.
17.	Використання сучасних інформаційних технологій та CRM-систем в управлінні аптекою.
18.	Аптечний менеджмент: стилі керівництва та управління конфліктами в колективі.
19.	Програма «Доступні ліки» як інструмент реалізації системи реімбурсації в Україні.
20.	Етика та деонтологія у відносинах «провізор — пацієнт» в умовах ринкової економіки.

10. Методи навчання

При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання; словесні та наочні – під час лекційних занять та консультацій, практичні – під час практичних та самостійних робіт.

Зважаючи на актуальність проблеми модернізації змісту освіти, варто надавати перевагу інтерактивним методам подання навчального матеріалу, як-от: створення проблемних ситуацій при вивченні того чи іншого мовного комунікативно-фахового явища; робота у великих і малих групах (умовно «фахових»); елементи рольових вправ, наближених до виробничих ситуацій; виконання евристичних вправ; метод «моделювання ситуації (переважно виробничої)» тощо; спонукати здобувачів освіти до використання комп'ютерних технологій, що оптимізує, інтенсифікує освітній процес, адже є не тільки джерелом навчальної текстової та відеоінформації, а й дає можливість конструювання, відтворення певних виробничих ситуацій, у яких реалізуються здобуті теоретичні знання, набуті практичні навички з професійної мови зокрема.

11. Методи контролю

Поточний контроль семінарських занять, усне опитування (фронтальне, групове, індивідуальне, комбіноване), контроль за ефективністю самостійної роботи, написання і захист рефератів, доповідей, підготовка тематичних презентацій, відеофільмів.

12. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання поточної навчальної діяльності

При засвоєнні кожної теми модулю за поточну навчальну діяльність студента виставляються оцінки за бальною шкалою, у межах визначеної для теми кількості балів.

Конвертація кількості балів за освітній компонент в оцінки за шкалою ECTS та національною шкалою

Бали	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно (зараховано)	A
82–89	Дуже добре (зараховано)	B
75–81	Добре (зараховано)	C
67–74	Задовільно (зараховано)	D
60–66	Достатньо (зараховано)	E
35–59	Незадовільно (незараховано)	FX
1–34	Не допущений	F

Оцінка з освітнього компоненту FX, F виставляється студентам, яким не зараховано хоча б один модуль з освітнього компоненту після завершення її вивчення.

Оцінка FX виставляється студентам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але не склали підсумковий контроль. Вони мають право на повторне складання не більше 2 разів під час канікул та впродовж 2 (додаткових) тижнів після закінчення семестру за графіком, затвердженим директором.

Студенти, які одержали оцінку F по завершенню вивчення освітнього компоненту (не виконали робочу програму хоча б з одного модулю, або не набрали за поточну навчальну діяльність з модулю мінімальну кількість балів) повинні пройти повторне навчання за індивідуальним навчальним планом.

За національною шкалою

Рівень	Оцінка	Вимоги до знань та вмінь
Незадовільний	2	Здобувач освіти в цілому не володіє навчальним матеріалом, не розуміє суті державного регулювання фармацевтичної діяльності, не знає основних нормативно-правових актів (Ліцензійних умов, правил GPP/GDP). Не здатний пояснити порядок приймання товару, не вміє розрахувати роздрібну ціну на ЛЗ, плутає поняття торговельної надбавки та ПДВ. Не знає правил зберігання різних груп препаратів, що створює ризик для якості ліків та здоров'я пацієнта. Не може оформити найпростішу первинну документацію (накладні, касові звіти), не здатний інтерпретувати економічні показники аптеки. Практичні та самостійні роботи виконані менше ніж на 50%.

Задовільний	3	Здобувач володіє мінімальним обсягом теоретичних знань, але допускає помилки у визначеннях. Розуміє загальні принципи організації аптеки, проте має труднощі з трактуванням складних законодавчих норм. Може виконувати прості розрахунки (визначення виручки, розрахунок потреби в товарі) за зразком, але потребує допомоги викладача при аналізі фінансової звітності. Має фрагментарні навички роботи з рецептами (не завжди правильно проводить таксування). Практичні роботи виконані, але містять суттєві неточності. Самостійні роботи мають репродуктивний характер та виконані менше ніж на 60%.
Добрий	4	Здобувач в цілому володіє теоретичним матеріалом, логічно та аргументовано його викладає. Розуміє економічні механізми функціонування аптечного закладу, вільно орієнтується в актуальному законодавстві. Вміє самостійно проводити таксування рецептів, вести облік товарно-матеріальних цінностей та готувати звітність. Здатний проаналізувати динаміку основних економічних показників (товарообігу, прибутку), але може допускати незначні помилки у висновках щодо оптимізації діяльності. Правильно відповідає на додаткові запитання викладача (хоча й допускає кілька несуттєвих неточностей) з метою виявлення розуміння того чи іншого навчального матеріалу має достатні навички щодо коментування знань, здобутих у результаті самостійної роботи, практичні та самостійні роботи виконані в повному обсязі. Практичні навички сформовані на достатньому рівні.
Відмінний	5	Здобувач виявляє глибокі та всебічні знання матеріалу, вільно оперує нормативною базою. Демонструє системне розуміння взаємозв'язків між організаційними процесами та економічними результатами. Безпомилково здійснює всі види фармацевтичного обліку, проводить комплексний аналіз господарської діяльності аптеки та пропонує стратегії підвищення її рентабельності. Має високий рівень навичок професійної комунікації та фармацевтичної опіки. Самостійна робота виконана творчо, студент здатний самостійно розв'язувати складні ситуаційні завдання у нестандартних ринкових умовах.

13. Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Максимальна кількість рейтингових балів, що присвоюється студентам при засвоєнні модулю (залікового кредиту) – 100, в т. ч. за поточну навчальну діяльність – 60 балів, за результатами модульного контролю – 40 балів. Оцінка за освітній компонент виставляється як середня арифметична оцінка засвоєння всіх модулів і має визначення за системою ECTS та за традиційною шкалою, прийнятою в Україні.

Після закінчення вивчення модулю, поточна навчальна діяльність оцінюється шляхом додавання кількості балів, набраних студентом за змістові модулі. Максимальна кількість, яку може набрати студент при вивченні модулю, з додаванням балів за самостійну роботу, дорівнює 60 балам. Мінімальна кількість, яку може набрати студент при вивченні модулю, з додаванням балів за самостійну роботу, дорівнює 36 балам.

Оцінювання семестрового контролю здійснюється в межах від 24 до 40 балів.

Оцінка за освітній компонент А, В, С, D, Е виставляється лише студентам, яким зараховані усі модулі з дисципліни.

14. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

Реалізацію освітньо-професійної програми зі спеціальності забезпечують педагогічні працівники з повною вищою. Матеріально-технічне, інформаційне та навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності відповідає технологічним вимогам Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності.

15. Рекомендована література

Основна

1. Організація та економіка фармації: навчально-методичний посібник / Н.М. Косяченко, В.П. Горкуша, В.В. Кобрин, Н.П. Завадська. 2-е видання К.: Медицина, 2021 – 224 с.
2. Немченко, А. С. Державне управління системою охорони здоров'я : метод. рек. для самостійної роботи / А. С. Немченко, В. М. Назаркіна, І. А. Попова. – Харків : НФаУ, 2021. – 68 с.
3. Немченко, А. С. Державне управління системою охорони здоров'я : метод. рек. до практ. занять / А. С. Немченко, В. М. Назаркіна, І. А. Попова. – Харків : НФаУ, 2021. – 42 с.
4. Організація та економіка фармації. Робочий зошит для практичних занять та позааудиторної роботи для здобувачів освіти II курсу, ступінь освіти – фаховий молодший бакалавр / Крикля В.В., Мартинова О.В. – Х.: НФаУ, 2022. – с.38.

Додаткова

1. Організація діяльності аптек із забезпечення населення і закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та товарами аптечного асортименту Ч.1: Навчальний посібник для студентів денної форми навчання / Л.М. Унгурян, О.І. Беляєва, М.С. Образенко та ін. // За ред. Л.М. Унгурян. – Одеса: Одес. нац. мед. ун-т, 2020. - 92 с.
2. Організація та економіка фармації: електрон. метод. рек. для здобувачів освіти спец. 102 Хімія (Фармацевтична хімія) / уклад. А.О. Цісак. – Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2023. – 56 с.
3. Організація та економіка фармації. Частина 1 «Організація фармацевтичного забезпечення населення і закладів охорони здоров'я». Методичні рекомендації та перелік завдань до практичних занять для студентів IV курсу фармацевтичного факультету денної форми навчання / Громовик Б. П., Корнієнко О.М., Городецька І.Я., Ханик І.Л., Шунькіна С.Є., Чухрай І.Л. – Львів, 2021, 57 с.
4. Організація та економіка фармації. Частина 2 «Облік, фінансова звітність та економічний аналіз діяльності аптек». Методичні рекомендації та перелік завдань до практичних занять для студентів IV фармацевтичного факультету заочної форми навчання / Громовик Б. П., Корнієнко О.М., Городецька І.Я., Шунькіна С.Є., Чухрай І.Л. – Львів, 2021, 45 с
5. Рязанова Н. О. Бухгалтерський облік : навчально-методичний посібник. Старобільськ : ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2022. 287 с
6. Організація та економіка фармації. Модуль 1 «Організація фармацевтичного забезпечення населення» денна форма навчання. Навчально-методичний посібник / Грицик А. Р., Феденько С.М., Самборський О.С., Ціхонь Г.М. - Івано-Франківськ, 2024 - 132 с.
7. Організація та економіка фармації. Модуль 2 Системи обліку та основи економіки у фармації. Навчально-методичний посібник / Грицик А. Р., Феденько С.М., Самборський О.С., Ціхонь Г.М. Івано-Франківськ, 2024. 168 с.

Електронні ресурси

1. Законодавство України [Електронний ресурс]: <http://zakon.rada.gov.ua/laws>
2. МОЗ України – <http://www.moz.gov.ua>

3. Всесвітня організація охорони здоров'я – <http://www.who.int/en/>
4. Наукова бібліотеки НФаУ: <http://lib.nuph.edu.ua/>
5. Державна наукова медична бібліотеки України – <http://www.library.gov.ua/>
6. Державний реєстр лікарських засобів <http://www.drlz.kiev.ua/>